

Raadsvoorstel

Status: Voorbereidend besluitvormend

Agendapunt:	4
Onderwerp:	Beleidsplan Spelen, Bewegen en Ontmoeten
Datum:	19 november 2024
Portefeuillehouder:	R. van Leeuwen
Decosnummer:	1795
Informant:	Petra Spanninga

Voorstel:

1. Het beleidsplan 'Spelen, Bewegen en Ontmoeten 2025-2034' vast te stellen
2. a. Het budget voor het beheren en onderhouden van de speelvoorzieningen structureel te verhogen met € 52.500 naar €150.000 per jaar en dit in 2025 ten laste te brengen van het beschikbare structurele begrotingssaldo, en voor de daarop volgende jaren deze lasten op te nemen in de PPN.
b. Investeringskrediet voor het uitvoeren van ambities, €51.700 jaarlijks voor de periode 2025-2029, het krediet voor 2025 beschikbaar te stellen en de kapitaalslasten op te voeren in de PPN 2026 – 2029. De gevraagde kredieten voor de overige jaren op te laten nemen in de PPN.
3. Het Speelruimteplan Gemeente Dalfsen 2014-2023 in te trekken.

Inleiding:

Het huidige speelruimte plan (2014) beschrijft de inrichting en het beheer van formele speelplekken. Veranderde visies op het belang van spelen, bewegen en ontmoeten voor de gezondheid van inwoners van Dalfsen, de rol van de openbare ruimte daarin, en de wens om inwoners meer te betrekken bij keuzes vragen om nieuwe ambities, uitgangspunten, kaders en randvoorwaarden. Daarnaast is sinds 2014 door uitbreiding het areaal toegenomen, en is er geen vervangingsbudget beschikbaar.

Zowel de ontwikkelingen op het gebied van ambities en opgaven als de huidige financiële situatie maken een nieuw beleidsplan Spelen, Bewegen en Ontmoeten noodzakelijk. In december 2023 werd de kadernota Spelen, Bewegen en Ontmoeten vastgesteld door uw raad met daarin de ambities, uitgangspunten en randvoorwaarden. Deze zijn uitgewerkt in het beleidsplan Spelen, bewegen en ontmoeten, wat nu voor u ligt. Ook is in dit beleidsplan inzichtelijk gemaakt welke structurele middelen nodig zijn om beheer, onderhoud en vervanging te bekostigen en welke incidentele middelen nodig zijn om de ambities te realiseren.

Kaders:

De hoofdambitie is: we willen **spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte stimuleren**.

Daarvoor zijn drie ambities geformuleerd:

- Er zijn voldoende nabije ingerichte speel-, sport- en ontmoetingsplekken voor iedereen: Elke leefbuurt heeft een centrale plek met diverse faciliteiten. Aanvullend zijn er kleinere, door de buurt vormgegeven, steunplekken. Ook zijn er voldoende zitplekken om ontmoetingen te faciliteren.
- De woonstraten nodigen uit tot spelen, bewegen en ontmoeten: Spelen, bewegen en ontmoeten begint direct na de voordeur. We ambiëren een veilige omgeving voor spel en ontmoeting op straat, met aandacht voor verkeersveiligheid, en voldoende spelaanleidingen en zitgelegenheden op straat.
- Er zijn aantrekkelijke routes en verbindingen tussen speel-, beweeg- en ontmoetplekken: Er zijn veilige routes tussen en binnen kernen om beweging te stimuleren, en veilige verbindingen tussen speel- beweeg- en ontmoetingsplekken zelf.

Daarnaast zijn er een aantal randvoorwaarden opgesteld: de openbare ruimte is veilig, duurzaam, beheerbaar, betaalbaar, inclusief en toegankelijk, en inwoners zijn hierbij betrokken. Ook is in dit beleidsplan inzichtelijk gemaakt welke structurele middelen nodig zijn om beheer, onderhoud en vervanging te bekostigen en welke incidentele middelen nodig zijn om de ambities te realiseren.

Argumenten:

1.1 Het huidige speelruimteplan is verouderd.

Het vaststellen van een nieuw beleidsplan Spelen, Bewegen en Ontmoeten is noodzakelijk omdat het oude Speelbeleidsplan verouderd is.

1.2 Het beleidsplan biedt een helder kader.

In dit beleidsplan wordt beschreven met welke ambities, uitgangspunten en randvoorwaarden voor het inrichten en beheren van de openbare ruimte deze bij kan dragen aan het stimuleren van bewegen, spelen en ontmoeten. Daarmee geeft het duidelijke kaders mee aan alle onderhouds-, vervangings- en (her)inrichtingswerkzaamheden van speel-, beweeg- en ontmoetvoorzieningen in de openbare ruimte. Ook brengt dit plan het belang van spelen, bewegen en ontmoeten in bij (integrale) herinrichtingsprojecten. Bovendien geven deze kaders een duidelijke basis waarop initiatieven van inwoners kunnen worden beoordeeld. Daarmee zijn we voorbereid op toekomstige vraagstukken en de aanvraag van nieuwe plekken.

1.3 *Het beleidsplan sluit aan bij het preventiebeleid.*

Het voorstel past in het ingezet beleid zoals het preventiebeleid van Dalfsen. Door het bieden van voldoende en aantrekkelijke openbare ruimtes voor spelen, bewegen en ontmoeten, wordt een gezonde leefstijl gestimuleerd en ondersteund. Vanuit het begrip 'positieve gezondheid' ziet de gemeente Dalfsen niet alleen spelen, maar ook bewegen en ontmoeten als noodzakelijke bijdrage aan het gezond voelen en gezond zijn van inwoners. Het preventiebeleid benadrukt de rol van de leefomgeving, inclusief fietspaden, wegen en parken, in het bevorderen van gezondheid. Ook de omgevingsvisie streeft naar het integreren van gezondheid en leefbaarheid in ruimtelijke plannen.

1.4 *Het beleidsplan sluit aan bij vastgestelde beleidskaders.*

Het voorstel sluit aan bij vastgestelde beleidskaders die raken aan spelen, bewegen en ontmoeten zoals (maar niet beperkt tot) de Omgevingsvisie, het Preventiebeleid, de Toekomstvisie, het coalitieakkoord en het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR).

1.5 *Het beleidsplan is integraal in- en extern afgestemd.*

Het voorstel is integraal afgestemd met verschillende medewerkers van de domeinen Ruimte en Samenleving en de participatiemedewerker. Extern zijn ook SAAMwelzijn en adviesbureau Planterra betrokken. Daarnaast zijn door middel van een participatietraject belangenorganisaties en inwoners betrokken.

1.6 *De inwoners worden betrokken bij de uitvoering van het plan.*

Het voorstel sluit aan bij de wens om inwoners meer te betrekken. De uitgangspunten zijn zo geformuleerd dat de gebiedsverbinders de mogelijkheid hebben om echt samen met inwoners in elke kern te kijken naar hun behoeften en wensen - maar wel binnen door de gemeente vastgestelde kaders.

1.7 *Het beleidsplan bevordert integraal werken.*

Het voorstel past bij het voornemen integraal te werken en verschillende beleidsdomeinen op elkaar af te stemmen door spelen, bewegen en ontmoeten te combineren in één beleidsplan. Dit bevordert een brede benadering die verder gaat dan een traditioneel speelbeleidsplan. Ook onderwerpen uit het klimaatadaptatieplan (zoals schaduw door groen), een thema dat voorwaardenscheppend is voor een prettig en gezond gebruik van de openbare ruimte zijn een integraal onderdeel van dit plan.

2. *Het beleidsplan maakt inzichtelijk welke financiële middelen benodigd zijn.*

Het beleidsplan bevat een maatregelenlijst en kostenberekeningen van zowel de structurele middelen voor onderhoud, beheer en vervanging als een berekening van de incidentele kosten die nodig zijn voor het realiseren van de ambities. Dit maakt het mogelijk om te anticiperen op benodigde budgetten en potentiële subsidiemogelijkheden. Dit waarborgt voldoende middelen om de voorzieningen veilig en doelmatig in stand te houden en voorkomt kapitaal vernietiging. Ook maakt dit inzichtelijk welke financiële middelen nodig zijn voor het realiseren van ambities en welke keuzemogelijkheden daarin zijn. Dit maakt het mogelijk de consequenties van (financiële) keuzes te overzien. In het MJOP en in dat raadsvoorstel zijn ook de vervangingsinvesteringen voor speelvoorzieningen verwerkt en die komen uit het Beleidsplan Spelen, bewegen en ontmoeten

2.1 Volgens landelijke kengetallen is voor de uitvoering van zowel klein als groot onderhoud van het huidige areaal jaarlijks een bedrag van €244.300 nodig. Dit bedrag is gebaseerd op kostenkengetallen die zijn afgeleid van maatregelpakketten bestaande uit diverse acties, zoals inspecties, reparaties en schoonmaakdiensten, waarbij aan elke specifieke actie een prijs is gekoppeld. De kostenkengetallen zijn gebaseerd op gemiddelde kosten van vergelijkbare gemeenten. Omdat de gemeente Dalfsen het onderhoud zelf uitvoert, in plaats van door een externe aannemer, kunnen de bovenstaande kosten gereduceerd worden tot € 150.000 per jaar. In deze kosten houden we rekening met 1.5 fte voor het uitvoeren van alle werkzaamheden. Voor de loonkosten wordt uitgegaan van € 90.000 euro en voor de materialen en inspecties e.d. €

60.000 per jaar. Dit betekent dat de jaarlijkse onderhoudskosten met € 52.500 gaan stijgen ten opzichte van de huidige situatie, dit is inclusief een uitbreiding van de formatie met 0,5 fte.

2.2 In het beleidsplan SBO zijn ook de vervangingsinvesteringen voor het taakveld Spelen in beeld gebracht. De financiële aspecten hiervan zijn meegenomen in het raadsvoorstel over het MJOP. Gezien deze relatie leggen we beide plannen in dezelfde raadsvergadering aan u voor. Het benodigde budget bedraagt €255.000 per jaar.

2.3 Het budget dat nodig is om de ambities te kunnen realiseren bestaat zowel uit eenmalige kosten als jaarlijkse kosten. De eenmalige kosten, ofwel de plaatsingskosten, zijn in totaal als alles uitgevoerd wordt € 258.500. Het gaat hier om het aanpassen van bestaande plekken, het realiseren van nieuwe buurtplekken in het Noorderpark (Nieuwleusen) en in Hoonhorst en het toevoegen van een rolstoeltoegankelijk speeltoestel in iedere kern. Voor het realiseren van een buurtplek in de nieuw te bouwen wijk in Oosterbouwlanden is € 60.000 nodig vanuit de grondexploitatie. Dat hoeft dus niet uit het budget voor speelvoorzieningen te komen. De jaarlijkse extra kosten voor deze ambities (exclusief de eenmalige kosten), die aangevraagd moeten worden vanuit het budget voor speelvoorzieningen, betreffen maximaal € 17.100 aan onderhoudskosten.

Risico's

Risico 1: Weerstand binnen de gemeenschap

Beschrijving: Projecten kunnen stuiten op weerstand vanuit de gemeenschap, vooral als de voorgestelde veranderingen ingrijpen in bestaande structuren of als belanghebbenden het gevoel hebben dat er onvoldoende rekening met hun belangen is gehouden.

Inschatting: Middel risico, het plan biedt veel ruimte voor inwonerbetrokkenheid en is ook met inwonerbetrokkenheid tot stand gekomen. Het risico kan worden geminimaliseerd door effectieve inwonerbetrokkenheid en transparante communicatie.

Risico 2: Verhoogde verwachtingen omtrent inwonerbetrokkenheid

Er bestaat de mogelijkheid dat inwoners en organisaties meer verwachten ten aanzien van mogelijkheden voor participatie en initiatieven in de samenleving. Als deze verwachtingen niet worden waargemaakt, kan dit leiden tot ontevredenheid of het gevoel dat inspraak niet serieus wordt genomen.

Inschatting: Laag risico, het beleidsplan biedt juist ruimte voor inwonerbetrokkenheid, voornamelijk op steunplekken. We stellen kaders op, maar hanteren geen richtlijnen die initiatief in de weg staan.

Risico 3: Onvoldoende samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen

Het beleidsplan heeft een brede visie die veel aspecten van de buitenruimte omvat, van inrichting van speel- en beweegplekken tot het gebruik van woonstraten en wandel- en fietsroutes. De uitvoeringsagenda beperkt zich echter grotendeels tot de ingerichte plekken waar we, vanuit Team Advies en Regievoering, domein Ruimte, de komende jaren concreet mee aan de slag gaan. Het is belangrijk dat de visie ook wordt meegenomen in de werkzaamheden van andere clusters, zoals verkeer. Wanneer dit onvoldoende gebeurt kan dit leiden tot suboptimale resultaten en gemiste kansen voor het bevorderen van een gezonde openbare ruimte.

Inschatting: Middel risico, het plan is integraal afgestemd met medewerkers van verschillende domeinen en clusters. Regelmatige afstemming tussen betrokken partijen is belangrijk.

Risico 4: Investerings voor ambities worden niet gedaan waardoor de visie en de ambities niet waargemaakt worden

Via het beleidsplan worden een beheer- en onderhoudsbudget, vervangingsinvesteringen en een bedrag voor het realiseren van de ambities aangevraagd. Met het beheer- en onderhoudsbudget en de vervangingsinvesteringen wordt de huidige situatie in stand te houden. Maar de ambitie is om méér bij te dragen aan bewegen, spelen en ontmoeten en daar zijn kosten mee gemoeid. Er is een risico dat de benodigde investeringen voor het realiseren van de ambities niet volledig worden toegekend, waardoor de gestelde doelen van het beleidsplan niet kunnen worden waargemaakt.

Inschatting: Hoog risico, omdat het direct afhankelijk is van budgettoewijzingen die kunnen fluctueren met politieke besluitvorming en economische veranderingen.

Alternatieven:

Het onderhouden van het huidige areaal op het juiste niveau en het realiseren van de ambities zoals we die nu geformuleerd hebben leiden tot hogere uitgaven dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Wij zien de volgende alternatieven om eventueel te bezuinigen – dit wel ten koste van het onderhoudsniveau of het niet volledig kunnen realiseren van de ambities:

- Beperken van voorzieningen op steunplekken: Er kan worden gekozen om het aantal speelvoorzieningen op steunplekken te verminderen, vooral wanneer deze overlappen binnen een straal van 200 meter. Door deze overlapping te saneren, kan er jaarlijks op onderhoudskosten worden bespaard.
- Versoepelen van criteria voor centrale buurtplekken: Er kan worden gekozen om het huidige ambitieniveau voor centrale buurtplekken, waar zowel speel-, sport- als ontmoetingsvoorzieningen vereist zijn voor een brede leeftijdsgroep, te versoepelen. Door minder strikte criteria te hanteren, zijn er minder aanpassingen nodig, wat leidt tot lagere kosten.
- Beperken ambitie rolstoeltoegankelijke speeltoestellen: Er kan worden gekozen om de huidige ambitie om in elke kern minimaal één rolstoelvriendelijk toestel te plaatsen bij te stellen naar minder kernen. Elk gesaneerd toestel kan € 8.000 aan plaatsingskosten en € 955 aan jaarlijkse onderhoudskosten besparen.

Er kan ook gekozen worden om het beleidsplan niet vast te stellen. We zullen dan een nieuw proces op moeten starten om het beleidsplan opnieuw op te stellen.

Duurzaamheid:

In het beleidsplan Spelen, Bewegen en Ontmoeten komt duurzaamheid terug als randvoorwaarde en is het thema verder uitgewerkt op de onderdelen duurzame inkoop, verantwoorde inrichting, circulariteit en maatschappelijke duurzaamheid.

Financiële consequenties:

Op basis van dit plan stellen we de volgende budgetwijzigingen voor:

1. Voor het beheer en onderhoud van speelvoorzieningen van het huidige areaal het budget te laten stijgen met € 52.500 naar €150.000.
2. De benodigde vervangingsinvesteringen bedragen € 255.000, dit wordt in het MJOP 2025-2034 aangevraagd.
- 3a. Om de ambities te realiseren komt daar nog eens € 295.000 als investering bij. Hiervan vindt voor € 60.000 dekking plaats uit de grondexploitatie. De kosten voor het realiseren van de overige ambities worden geraamd op € 258.500 (plaatsingskosten + 10% interne kosten), met het voornemen om deze in een periode van vijf jaar te realiseren. Zij zullen als investeringskredieten worden aangevraagd, oftewel € 51.700 per jaar. Deze kapitaallasten (afschrijving en rente) ontwikkelen zich in de loop van de jaren van € 3.447 in 2026 naar ruim € 17.000 per jaar in de periode 2030-2040.
- 3b. Als de ambities gerealiseerd zijn gaan de jaarlijkse onderhoudskosten stijgen, volgens de landelijke kengetallen olopend van € 3.420 in 2025 tot € 17.100 vanaf 2029.

Communicatie:

Het Beleidsplan Spelen, Bewegen en Ontmoeten 2025-2034 zal bekendgemaakt worden op de website van de gemeente, waarop een link naar het document zal worden geplaatst. Ook zal een bekendmaking plaats vinden via de sociale kanalen. Daarnaast zal een link op Intranet worden geplaatst.

Inwonerbetrokkenheid:

Op basis van meerdere ambtelijke sessies en een traject van inwonerbetrokkenheid zijn de ambities, uitgangspunten en randvoorwaarden opgesteld. De beleidsanalyse en de ambtelijke werksessies vormden de motor van het opstellen van de ambities, uitgangspunten, kaders en randvoorwaarden, in het inwonerbetrokkenheidstraject zijn deze getoetst en aangevuld.

Het betrekken van inwoners bij dit beleidsplan vroeg om zorgvuldigheid. Er waren deels al vastgestelde kaders volgend uit vastgesteld beleid, en inbreng op plekniveau komt pas in een buurtbetrokkenheidstraject bij de (her)inrichting van specifieke plekken. In overleg met de beleidsadviseur inwonersbetrokkenheid hebben we vooral getoetst of de huidige uitgangspunten, gezien vanuit het perspectief van inwoners en belangenorganisaties de gewenste ambities ondersteunen. Aanvullend zijn voor zover mogelijk de door hen genoemde concrete wensen en ideeën:

1. Opgenomen in de uitvoeringsagenda, of;
2. Opgenomen in de controle en onderhoudsronde.

We hebben inwoners op verschillende manieren bij dit plan betrokken:

1. Rond-de-tafelgesprekken met belangenorganisaties
2. Straatgesprekken met kinderen, ouders en overige volwassenen

1. Rondetafelgesprekken met belangenorganisaties:

In november 2023 hebben we op 2 avonden een rond-de-tafelsessie georganiseerd met verschillende organisaties waaronder plaatselijk belangenorganisaties, zorginstellingen, woningcorporaties en sport gerelateerde organisaties. Daarbij waren in totaal 12 mensen van 11 organisaties aanwezig.

We hebben gepraat over de wensen en behoeften voor spelen, bewegen en ontmoeten vanuit het perspectief van de doelgroep die elke organisatie vertegenwoordigd. We hebben daarbij de ambities en conceptuitgangspunten voorgelegd en gevraagd welke aanpassingen of aanvullingen nodig zijn.

2. Straatgesprekken met kinderen, ouders en overige volwassenen:

In januari 2024 hebben we verdeeld over 2 woensdagen straatgesprekken gevoerd met inwoners van Dalfsen. We hebben in totaal op 8 plekken gestaan in de kernen Dalfsen, Ankum, Lemelerveld, Hoonhorst, Oud- en Nieuwleusen. In totaal hebben we 42 volwassenen (waarvan 10 ouderen) en 33 kinderen gesproken. We hebben ondanks extra inspanningen helaas geen jongeren gesproken.

We hebben gevraagd wat mensen vonden van de bestaande mogelijkheden om te sporten, spelen en elkaar te ontmoeten, en welke ideeën zij hebben voor verbetering. Mensen konden ook op een kaart aangeven waar zij verbetering willen zien (bijvoorbeeld een veiliger route), en fotovoorbeelden uitkiezen van voorzieningen (zoals watertoestellen of meer groen).

In de kadernota Spelen, Bewegen en Ontmoeten die 11 december 2023 is vastgesteld stelden we dat we *indien nodig* ook basisschoolkinderen extra konden betrekken door bijvoorbeeld inzet van de kinderburgemeester of door gebruik te maken van een lesuur op een basisschool. Omdat we met de straatgesprekken al veel kinderen hebben gesproken is dit onnodig gebleken.

Vervolg:

Na vaststelling van het beleidsplan Spelen, Bewegen en Ontmoeten zal door ons college een uitvoeringsplan worden opgesteld zodat de benodigde maatregelen uitgevoerd kunnen gaan worden.

Bijlagen:

Beleidsplan Spelen, Bewegen en Ontmoeten 2025-2034

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
Rikus Jager

de gemeentesecretaris/alg. directeur,
Henry van der Woude

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Dalfsen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.19 november 2024, nummer 1795;

overwegende dat dat het huidige speelruimteplan (2014) gedateerd is;

gelet op veranderde visies op het belang van spelen, bewegen en ontmoeten voor de gezondheid van inwoners van Dalfsen en de rol van de openbare ruimte daarin;

gezien de wens om inwoners meer te betrekken bij keuzes wat betreft de invulling van spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte;

b e s l u i t :

1. Het beleidsplan 'Spelen, Bewegen en Ontmoeten 2025-2034' vast te stellen
2. a. Het budget voor het beheren en onderhouden van de speelvoorzieningen structureel te verhogen met € 52.500 naar €150.000 per jaar en dit in 2025 ten laste te brengen van het beschikbare structurele begrotingsaldo, en voor de daarop volgende jaren deze lasten op te nemen in de PPN.
b. Investeringskrediet voor het uitvoeren van ambities, €51.700 jaarlijks voor de periode 2025-2029, het krediet voor 2025 beschikbaar te stellen en de kapitaalslasten op te voeren in de PPN 2026 – 2029. De gevraagde kredieten voor de overige jaren op te laten nemen in de PPN.
3. Het Speelruimteplan Gemeente Dalfsen 2014-2023 in te trekken.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Dalfsen in zijn openbare vergadering van 16 december 2024.

De raad voornoemd,

de voorzitter,
Rikus Jager

de griffier,
Mara Zweers